

μήλια, θὰ δικαιῶται εὐλόγως ἡμέραν τινὰ ν' ἀξιωθῇ παρὰ τῆς ἀρχαιο-
λογικῆς ἐπιστήμης ἀνδριάντος καὶ βωμοῦ καὶ θυσιαστηρίου· καθόσον
πράγματι φωτίζει τὴν ἱστορίαν ὡς λάμπων ἥλιος.

Ἐν Χανίοις Κρήτης 1893.

Γ. Ἰαν. Καλαϊσάκης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΙΘΗΚΩΝ

Ὁ προφορικός λόγος ὅστις χαρακτηρίζει τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ βαθμίδι, ἀπετέλεσεν αἰετοτε τὸ μέγα μυστήριον ὅπερ οὐδὲ ἐπι-
στήμη οὐδὲ ἀγγίνοια ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ ἐξιχνιάσῃ. Τὸ ζήτημα
δὲ τοῦτο τῆς γενέσεως τοῦ ἀνάρχρου λόγου εἶνε ἀληθῶς τὸ κέντρον πάν-
των τῶν ἄλλων, καὶ πᾶσα διαλεύκανσις αὐτοῦ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν
διάχυσιν πολλοῦ φωτός. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ ἄγγλος Ριχάρδος Γκάρ-
νερ ἀσχοληθεὶς ἐπὶ μακρὰ ἔτη εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀνθρωποειδῶν πι-
θήκων, κατέληξεν εἰς τινὰ συμπεράσματα δικαιολογοῦντα ἡμᾶς νὰ πι-
στεύσωμεν ὅτι καὶ τὸ δῶρον τοῦτο, δι' οὗ ἀκόπως ἐξωτερικεύομεν τὰ
διανοήματα ἡμῶν, δὲν εἶνε τόσῳ πραγματικὸν δῶρον ὅσῳ ἀπόκτημα
τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπιτευχθέν διὰ τῶν μεθόδων τῆς ἐξελίξεως ἀπὸ
τῶν ἀτελεστάτων φθόγγων τοῦ ἀνάρχρου ζώου μέχρι τῶν ρητορικῶν
καὶ λογογραφικῶν ἀριστουργημάτων τοῦ γένους μας. Ὁ Γκάρνερ θέ-
λων νὰ περιβάλλῃ τὰ συμπεράσματά του διὰ τοῦ κύρους τῆς θετικῆς
ἀποδείξεως, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ἄγρια δάση τῆς δυτικῆς
Ἀφρικῆς τὰ κατοικούμενα καὶ κυριαρχούμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρωποειδῶν
πιθήκων, διότι οὐδαμοῦ ἄλλοθι οἱ στενοὶ οὔτοι συγγενεῖς μας δύνανται
νὰ συναντηθῶσιν. Ὁ Γκάρνερ ἔχει πεποιθήσιν ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτῶν
εἶνε ὅχι μόνον ἐπαρκὴς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀλλὰ καὶ ἐπιδέχεται
ἐκμάθησιν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. Ὁ τολμηρὸς ἐξερευνητὴς ἐπὶ τούτῳ
ἐσκέφθη νὰ ἐγκατασταθῇ ὀριστικῶς καὶ μονίμως μεταξὺ τῶν σκιμπα-
τζήδων, ἵνα σπουδάσῃ τὸν βίον τῶν ἐν τῇ ἀγρίᾳ αὐτῶν καταστάσει,
καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ σχέσεις καὶ γνωριμίας μεταξὺ αὐτῶν. Ἀντὶ λεξικοῦ,
γραμματικῆς καὶ διερμηνέων, ὁ Γκάρνερ ἔχει μαζί του ἓν φωνόγραφον
ἐφ' οὗ πᾶσα ἔκφρασις τῶν ἀγρίων φίλων του θὰ ἀναπαρίσταται καὶ θὰ
μένῃ ἐκεῖ πρὸς ἰδιαιτέραν μελέτην του. Ἐν τῷ φωνογράφῳ προσέτι
ἀποταμιεύει τὰς ἐκφράσεις τῶν ἀγρίων ἀνθρωπίνων φυλῶν, αἵτινες κατ-
εικούσιν οὐ μακρὰν τῆς πολιτείας τῶν πιθήκων, ἵνα κάμῃ συγκριτικὰς
σπουδὰς. Βραδύτερον τὰ φωνογραφήματα ταῦτα θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν

χρήσιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου, μετὰ τῶν στιγμιαίων φωτογραφιῶν τῶν κυριωτέρων καθηγητῶν τοῦ Γκάρνερ, ἵνα οὕτω δυνάμεθα, ὅχι μόνον νὰ ἀκούωμεν τοὺς ἤχους των ἀλλὰ καὶ νὰ βλέπωμεν τὰ χεῖλη των ὅπως ἦσαν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκφράσεως τῶν ἤχων. Φωνόγραφον, τηλέφωνον, φωτογραφικαὶ μηχαναὶ, ἠλεκτρικαὶ μηχαναὶ καὶ ἄλλα δευτερεύοντα ἐπιστημονικὰ ἐφόδια θὰ ἀποτελέσωσι τὴν ὅλην ἐξάρτυσιν τῆς μοναδικῆς ταύτης ἐκστρατείας. Τὸ σπουδαιότατον ὅμως ἀντικείμενον ὅπερ ὁ Γκάρνερ λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ εἶνε κλωβὸς εἰδικῶς κατασκευασθεὶς καὶ σχεδιασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ. Ὁ κλωβὸς συνίσταται ἐξ εἰκοσιτεσσάρων τεμαχίων καὶ κατασκευάζεται ἐκ χαλυβδίνου σύρματος πανισχύρου. Δύναται δὲ νὰ στηθῇ ταχύτατα ὡς στρατιωτικὴ σκηνή. Στηνόμενος ἔχει τὸ σχῆμα κύβου καὶ καταλαμβάνει χώρον ἐξ τετραγωνικῶν ποδῶν καὶ ἡμίσεως. Οἷονδῆποτε ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων τεμαχίων, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θύρα τοῦ κλωβοῦ, ὥστε ὁ Γκάρνερ δύναται νὰ ἔχῃ ὅσας θέλει θύρας, ἀνοιγομένας καὶ κλειομένας διὰ κλειδελατηρίων. Ὅροφὴν καὶ ἔδαφος τοῦ κλωβοῦ ἐπίσης δύναται νὰ καταστήσῃ οἷονδῆποτε μέρος αὐτοῦ. Ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ τούτου, ὅστις θὰ εἶνε ἠγκυροβολημένος διὰ τεσσάρων σχοινίων προσδεδεμένων εἰς τέσσαρα παρακαίμενα δένδρα, θὰ εἰσέρχεται πρὸς ἀσφάλειαν ἵνα παρακολουθῇ τὰς κινήσεις τῶν ἀγρίων γειτόνων του. Θὰ τῷ χρησιμεύῃ ἐπίσης καὶ ὡς οἶκημα ἐν χώρῳ ἐνθα θ' ἀναγκάζεται νὰ παραμένῃ ὅπως συνθηκολογῇ πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς, ἢ μανθάνῃ τὴν γλῶσσαν φυλῆς, ἀφ' ἧς ἀπεκδέχεται βοήθειαν ἢ πληροφορίαν. Τὸν κλωβὸν τοῦ Γκάρνερ δύναται ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ πληρώσῃ ἠλεκτρισμοῦ ὅσας λάβῃ ἀνάγκην νὰ προστατεύσῃ ἑαυτὸν κατὰ παντὸς ἐπιδρομῆς ὅστις ἅμα ἐπ' ἐλάχιστον θίγων αὐτὸν θὰ δοκιμάζῃ τοιοῦτον ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, ὥστε νὰ ἐλαττωῖται ὁ ἐχθρικός ζήλος του. Οὕτω θὰ εἶνε ἀσφαλὴς ὅχι μόνον διὰ τὴν ζωὴν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐφόδια καὶ τὰς τροφάς του, ἃς οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ πλησιάσῃ ἂν τυχὸν ἀπουσιάζῃ ὁ κύριος τοῦ κλωβοῦ. Εἰς ἀπόστασιν μιλλίων τινῶν ἀπὸ τοῦ κλωβοῦ ὁ Γκάρνερ θὰ δύναται νὰ συγκοινωνήσῃ διὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ σύρματος, ὅπερ ἔχει προσηρτημένον εἰς τὸ διάφραγμα τοῦ φωνογράφου του. Εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σύρματος εἶνε προσηρτημένον ἕτερον τηλέφωνον κεκρυμμένον ἐντὸς μεταλλικοῦ κώνου, χρωματισμένου διὰ πρασίνου χρώματος ἵνα μὴ διακρίνηται ἀπὸ τὰ φύλλα ἢ τὰ μνία. Τοποθετήσας αὐτὸ εἰς κατάλληλον μέρος καὶ θέσας πλησίον δέλεάρ τι ἐν εἴδει τροφῆς, κατόπτρου, ἢ ξοάνου πρὸς προσέλκυσιν τῶν πιθήκων, παραφυλάττει αὐτὸ ἐπιμελῶς καὶ ὅσας τις πίθηκός τις προσέλθῃ, πᾶς φθόγγος ὑπ' αὐτοῦ

εκφερόμενος μεταβιβάζεται διὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ σύρματος εἰς τὸ φωνόγραφον τοῦ κλωβοῦ. Ταῦτοχρόνως φωτογραφικὴ μηχανὴ καταλλήλως τοποθετημένη ἐκ τῶν προτέρων, κινητοποιεῖται διὰ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ ἡ εἰκὼν τῆς σκηνῆς ἐξασφαλίζεται. Διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος προσέτι παράγει ἡλεκτρικὸν φῶς τὴν νύκτα, ὥστε ἡ φωνογραφικὴ μηχανὴ λειτουργεῖ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἡμερονυκτίου. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γκάρνερ ἀπὸ τοῦ κλωβοῦ πᾶν ζῶον πλησιάζον εἰς τοῦτον φωτογραφεῖται μόνον του, διότι ἀπὸ τῆς μηχανῆς ἀνῆρτηται σχοινίον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου εἶνε προσδεδεμένον τεμάχιον τροφῆς πρὸς δέλεαρ. Οὕτω τὸ ζῶον λαμβάνον τὴν τροφήν κινητοποιεῖ τὴν μηχανὴν καὶ φωτογραφεῖται.

Ταῦτα πάντα εἶνε ἄξια πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἰδίως, διότι ὁ Γκάρνερ ἀντιθέτως πρὸς τὸ εἰδεχθῆς ἔργον τοῦ Στάνλεϋ ἀνέλαβεν ἀποστολὴν εἰρήνης καὶ ὅχι κατακτήσεως, οὐδεμίᾳ δὲ ἐνοπλῶς δυνάμει ἀνδρῶν χαρακτηρίζει τὴν ἐκστρατείαν ταύτην. Τὸ περιεργότατον τῶν ἐφοδίων του εἶνε ἡ συστατικὴ ἐπιστολή, ἣν κομίζει πρὸς τὸν φύλαρχον τῆς Λευκατέλας ἐν τῷ κεντρικῷ Κόγκῳ, ἐκ μέρους Ἀγγλοῦ τινὸς ζήσαντος ἐκεῖ καὶ ἀποκτήσαντος ἐμπιστοσύνην, φιλίαν καὶ δὴ καὶ συγγένειαν παρὰ τῷ λαῷ τῆς Λευκατέλας. Τὸ περίεργον τῆς ἐπιστολῆς συνίσταται εἰς τὸ μοναδικῶς πρωτότυπον τοῦ εἶδους τῆς, διότι δὲν εἶνε γράμμα ἀλλὰ φωνογράφημα. Ἡ σύστασις ἐλαλήθη λευκατελιστῇ ἐν Λονδίνῳ ἐπὶ τοῦ φωνογράφου, ὅπερ ὁ Γκάρνερ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἵνα ἀναπαραγάγῃ τὴν λαλίαν καὶ τοὺς λόγους τοῦ συσταίνοντος αὐτὸν φίλου του. Ὁ μέγας φύλαρχος οὗτος θ' ἀκούσῃ ἰδίῳις ὡς τὸν λευκὸν φίλον του διαβεβαιοῦντα ὅτι ὁ Γκάρνερ εἶνε ἄξιός πάσης ἐμπιστοσύνης, ὅτι κέκτηται θαυμασίας δυνάμεις πρὸς ἐπιτέλεσιν σπουδαιότητων πραγμάτων, ἀλλ' ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐπιτελέσῃ θὰ εἶνε διὰ τὸ καλὸν τοῦ φυλάρχου καὶ τοῦ λαοῦ του. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀπόντος φίλου του προσέτι τὸν παροτρύνει νὰ πιστεύῃ ἀδιστακτῶς εἰς πᾶν ὅ,τι ὁ Γκάρνερ τοῦ λέγει καὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον του, ἐπιτρέπων τοῖς ὑπηκόοις του νὰ ἀκολουθῶσιν αὐτὸν καὶ νὰ μὴ φοβῶνται κακὸν ἀλλὰ νὰ φέρηται πρὸς τὸν Γκάρνερ φιλοφρόνως καὶ νὰ τοῦ λέγῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ Γκάρνερ ἔχει μεγίστην πεποίθησιν εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ ἔργου, ὅπερ ἀνέλαβε καὶ διαβεβαίῳ διὰ τοῦ ἀγγλικῆς τύπου ὅτι θὰ φέρῃ ἐξ Ἀφρικῆς τοιαῦτα τρόπαια, ὥστε ὁ κόσμος νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ ἀνὴρ δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ ματαίῳ, καὶ ὅτι τὰ τρόπαια ταῦτα δὲν θὰ ἐπιτευχθῶσι διὰ ἐπιθέσεων, πολιορκιῶν, μαχῶν, αἰχμαλωσιῶν καὶ τῶν ἄλλων τοῦ

Ἄρεως χαρακτηριστικῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτοι διὰ τῶν θαυμασίων μέσων, ἅτινα ἡ ἐπιστήμη θέτει εἰς τὴν εὐεργετικὴν χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπιστημονικὰ ὄντως εἶνε καὶ τὰ ὅπλα δι' ὧν εἶνε ἐφωδιασμένος ἵνα ἀμυνθῇ ἐν περιπτώσει ἐπιδρομῆς, οἷον ἡλεκτρισμός, δηλητήρια καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὅπουδ' ἦποτε πήξῃ τὸν κλωβὸν τοῦ Γκάρνερ θὰ ἔχῃ ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν πεντήκοντα περίπου βημάτων κρεμάμενον μέγαν ἡλεκτρικὸν λαμπτήρα σφαιρικόν, δυνάμενον ἐν μιᾷ στιγμῇ ν' ἀνάπτηται καὶ νὰ σβέννυται, κατὰ τὴν παρυσιαζομένην ἀνάγκην.

Πλάτων Δρακούλης.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΒΙΝΣΤΑΪΝ¹

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ' ΑΡΘΟΥΡ
(Alexandre M' Arthur).

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Χαρικλείας Ν.Μ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Μεγάλη συναυλικὴ περιοδεία.

Τῇ 12 Μαρτίου τοῦ 1854, ὁ Ρουβινστάιν ἐξετέλεσε συναυλίαν ἐν Περουπόλει ἐν ταῖς παραμοναῖς τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀνά τὴν Εὐρώπην περιοδείας, τῆς πρώτης γενομένης ὅτε ἦτο δωδεκαέτης, καὶ κατὰ τὴν συναυλίαν ταύτην ἐξετέλεσε τὴν τε ἐν *fa* μείζονι συμφωνίαν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 ἐν *sol* μείζονι συναυλίαν. Εἶχεν ἤδη φθάσει εἰς τὸ ὕπατον σημεῖον πάσης δυνατῆς φιλοδοξίας ὡς κλειδοκυμβαλιστῆς καὶ μελοποιός, σύμπασα δ' ἡ Πετρούπολις μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀνωμολόγει τοῦτο. Ἦτο, ἂν μὴ ὁ πρῶτος, ἐκ τῶν πρώτων καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς, σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Λίστ κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα οὐχὶ σπανίως ἐπεσκέπτετο τὴν Πετρούπολιν· διεφημίζετο δὲ πρὸς τούτοις ὁ Ρουβινστάιν ὡς εἰς τῶν ἐξοχωτέρων συνθετῶν τῆς ἐποχῆς καὶ τοιοῦτος ἦτο.

Ὁ Ρουβινστάιν ἐπεχείρησε τὴν περιοδείαν αὐτοῦ πλήρης θαρραλέου φρονήματος. Πανταχοῦ ἀνέμενεν αὐτὸν ἐπιτυχία προκαλοῦσα ἐνθουσιασμόν· πράγματι ἡ περιοδεία αὕτη ἦτο θριαμβευτικὴ πορεία ἀνά τὴν Εὐρώπην· ὅπουδ' ἦποτε ἐνεφανίζετο ἐδέσποζεν. Ἐν Ρόττερδαμ αὐτῷ τε

¹ Συνέχεια· ἴδε φυλλάδιον 6.